

Historisch redeneren
in onderzoekende geschiedenislessen
Bijeenkomst 3

Wat gaan we doen?

- Niveaus van sturing in onderzoekend leren
- Delen ideeën en bronnen
- Contextualiseren
- Samen ontwerpen

Doelen deze bijeenkomst

- We vullen de ontwerpcriteria voor het ontwerpen van onderzoekende geschiedenislessen aan vanuit de gelezen literatuur.
- We maken een eerste ontwerp bij het gekozen thema en de gekozen historische bron(nen).
- Je kunt voor jouw thema bepalen welke context belangrijk is en verkent hoe je die context kunt bieden in je les.
- We bespreken of/hoe we de context van onze eigen basisschool nog verder moeten/kunnen onderzoeken.

Ontwerpcriteria (historisch redeneren)

1. Formuleer leerdoelen die betrekking hebben op historisch redeneren.
2. Geef expliciete instructie over historische vaardigheden; toon het historisch redeneren in je uitleg met een voorbeeld of kleine oefening. Modelleer je aanpak.
3. Gebruik historische bronnen niet alleen ter illustratie bij je uitleg, maar ook om het historisch redeneren te bevorderen. Maak een keuze uit maximaal 5 verschillende bronnen.
4. Verken in je les meerdere perspectieven of interpretaties.
5. Kies werkvormen/bedenk opdrachten die aanzetten tot historisch redeneren.
6. Voer een onderwijsleergesprek of klassikale nabespreking vanuit een krachtige startvraag.
7. Stel in gesprekken vooral denkvragen.
8. Help leerlingen om hun denkstappen expliciet te maken.

Ontwerpcriteria tot nu toe (onderzoekend leren)

1. De leraar neemt een onderzoekersrol in en coacht/begeleidt de leerlingen
2. Maak een keuze uit kernbegrippen en aanvullende taal die in de les wordt gebruikt en uitgelegd.
3. ..
4. ..
5. ..

---

3 Niveaus van onderzoekend leren

Gestructureerd	Begeleid	Open en zelfstandig
Leerkracht: - Geeft onderzoeksvraag; - Geeft bronnen/materialen Leerlingen: - Voeren onderzoek uit Samen: - Resultaten en conclusies trekken Zie: Peeters & Van Baaren-Nawrocka, 2015)	Leerkracht: - Geeft onderzoeksvraag; - Geeft aanzet tot bronnen en materialen Leerkracht en leerlingen samen: - Onderzoek opzetten Leerlingen: - Onderzoek uitvoeren - Resultaten en conclusies trekken en presenteren	Leerkracht: - Stelt procesgerichte vragen Leerlingen: - Stellen onderzoeksvraag; - Zoeken bronnen en materialen - Zetten onderzoek op - Voeren onderzoek uit - Resultaten en conclusies trekken - Resultaten en conclusies presenteren en rapporteren

---

Ontwerpcriteria tot nu toe (onderzoekend leren)

1. De leraar neemt een onderzoekersrol in en coacht/begeleidt de leerlingen
2. Maak een keuze uit kernbegrippen en aanvullende taal die in de les wordt gebruikt en uitgelegd.
3. ...
4. ...
5. ...

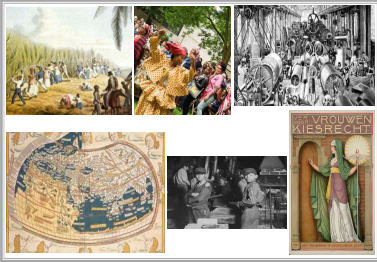

Ideeën en bronnen

Bronnen kiezen bij een onderwerp/tijdvak/gebeurtenis: wat zijn je eerste ideeën hierbij?

Ontwerpen: hoe pak je het aan?

Welke redeneervaardigheid past bij dit onderwerp of bij deze bron?

Jouw/jullie gekozen onderwerp

- Welke historische bronnen kunnen we hierbij vinden? Bekijk mogelijkheden op overzichtspagina online bronnen (drive)
- Welk doel heb je met een les rondom dit onderwerp en met deze bronnen?
- Welke historische redeneervaardigheid past hierbij?
- Past dit bij het niveau van je leerlingen?
- Hoe roep je verwondering op?

Drie subgroepen: maken we tijdens de bijeenkomst

-
-
-

In google drive kun je de mapnaam aanpassen

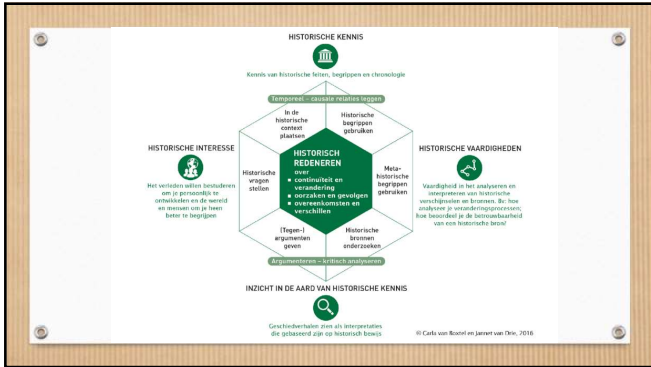

Contextualiseren

- Een gebeurtenis, persoon of ontwikkeling in de historische context plaatsen, zodat je deze kunt beschrijven, verklaren, vergelijken en evalueren.
- Dus: plaatsen in de tijd, plaatsen in de passende omgeving en plaatsen in de juiste politieke, sociale en culturele context

→ Waarom is contextualiseren belangrijk?

→ Hoe doe je dit nu?

→ Welke mogelijkheden zijn er nog meer?

Niet alleen vertellen, maar ook in het onderzoek

- Basiskennis
- Contextinformatie uit gebruikte bronnen
- Historische empathie
- Begrip van de context door historische redeneervaardigheden
- 'The past is a strange country, they do differently there.'

Historische context

Onderzoek met bronnen

Stand van zaken

- Ideeën
- Ervaringen
- Aandachtspunten
- Hoe ga je verder?

De context in jouw/jullie school

---

1. Semi-gestructureerd interview met een collega afnemen en/of
2. Documentenanalyse van schoolplan, visie op zaakvakken, lesmethode, etc.

Zie wixsite.iseline.nl/onderzoek voor informatie over deze onderzoeksmethoden

---

Terugblik en vooruitblik

Zijn er vragen?	Inventarisatie thema's volgende bijeenkomst	Reflectie op de bijeenkomst

Thematisch onderwijs ontwerpen
..

Tussen nu en 17 februari

Werk het gekozen onderwerp wat verder uit en selecteer passende bronnen. Welke historische denkvaardigheid past hierbij?
Een documentanalyse doen en/of een interview in hun school
